

„ARCHIV MUSEA KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO ARCHIVEM NENÍ...“¹ POKUS O ZRUŠENÍ ARCHIVU NM V LETECH 1919–1920

KLÁRA WOITSCHOVÁ

Archiv Národního muzea byl konstituován již v roce 1846 a je tak nejstarším veřejným organizovaným archivem u nás. Jeho prvním správcem se stal Karel Jaromír Erben, který setrval v muzejních službách do roku 1852, kdy byl jmenován prvním archivářem nově konstituovaného archivu města Prahy.² Po něm pak následovali ve správě muzejních archivních sbírek další. Někteří z nich jsou dodnes oceňováni pro svá významná historiografická i ediční díla (J. Perwolf, A. Rezek), jiní se skutečně s mimořádným úsilím věnovali především správě svěřeného archivního bohatství (V. Schulz), zatímco jména dalších jsou dnes již prakticky zapomenuta (Václav Křížek, František Zoubek).

Jen v krátkosti připomeňme, že muzejní archiv se Palackého přičiněním právě v roce 1846 oddělil od knihovny a převzal do své správy papírové dokumenty. Jednalo se tehdy především o pestrou až nepřehlednou směs nejrůznějších písemností, které přišly do muzea při rušení patrimoniálních úřadů či jako dary jednotlivců, tedy zcela zbavené svých původních souvislostí. Jedním z hlavních úkolů archivu bylo krom jejich opatrování také sbírat opisy dokumentů k českým dějinám v domácích i zahraničních archivech. Archiváři a jejich pomocníci se těmto úkolům skutečně věnovali a zároveň také získávali pro svou instituci celou řadu významných akvizic. Některé z nich souvisely přímo s Národním muzeem, např. rodinný fond Šternberků-Manderscheidů, některé přicházely do muzejních depozitářů vzhledem k úzkému spojení muzea a českých stavů, např. některé kvaterny desk zemských, úřední knihy apelačního či purkrabského soudu.³

---

1 Text vznikl v rámci projektu GA ČR Národní muzeum v éře Československa (GA16-02022S).

2 Běličová, Milena: Karel Jaromír Erben – první archivář Národního muzea. In: Karel Jaromír Erben a úloha paměťových institucí v historických proměnách: referáty z vědecké konference konané ve dnech 15.–16. dubna 2011 na Malé Skále. Semily 2011, s. 42–50.

3 Dějinám archivu zatím věnovali pozornost: Charvát, Jaroslav: Archiv Národního muzea. In: Skalský, Gustav (red.): Národní muzeum 1818–1948. Praha 1949, s. 33–41; Chalupa, Aleš: Vznik a první léta činnosti Archivu Národního muzea v Praze. Časopis Národního muzea – řada historická 140, 1971, s. 55–60; Průvodce po fondech a sbírkách Archivu Národního muzea (red. J.

Tato studie se bude věnovat období první republiky, kdy byl archiv již plně konstituován a jednalo se o respektované vědecké pracoviště. Tento respekt byl prokazován archivu v první řadě v Muzeu samotném, neboť byl považován za jeden ze čtyř pilířů této instituce (dalšími třemi pak byla knihovna, historické a přírodovědecké sbírky).⁴ Archiv byl vnímán pozitivně i zvenku, jak o tom svědčí celá řada domácích i zahraničních badatelů, kteří jej navštěvovali a využívali jeho bohatství, o čemž nám podávají dostatečně výmluvně svědectví výroční zprávy o činnosti.

To, že právě v tuto chvíli došlo k prvnímu vážně míněnému pokusu u zrušení archivu jako samostatného pracoviště a jeho spojení s Archivem země České, tedy může vypadat na první pohled překvapivě. Při hlubším pohledu se však ukazuje, že to bylo důsledkem mnoha nejrůznějších spolupůsobících okolností, jak zevnitř muzea, tak také na příklad stavem tehdejšího československého archivnictví a rozvojem jeho teoretické základny. Podívejme se tedy na následujících stránkách na celou zápletku podrobněji.

Archiv Národního muzea na počátku samostatného Československa

V roce 1915 odešel po sedmatřiceti letech správy muzejního archivu na odpočinek jeho dlouholetý přednosta Václav Schulz.⁵ Pro svěřené fondy udělal za léta archivní služby mnohé a zanechal archiv v dobrém stavu. Je v podstatě autorem uspořádání jádra sbírek ANM, tzv. starých sbírek, v nichž podle pertinenciálního principu shromáždil dokumenty do několika samostatných archivních souborů (pergamenové listiny, písemnosti topografické, genealogické, rukopisy, patenty atd.). Schulz ustoupil svému mladému pomocníkovi, Václavu Hrubému, který působil v archivu již od roku 1909, nicméně v době první světové války mu čím dál reálněji hrozilo povolání do armády. Tím, že Hrubý postoupil na další stupeň služební hierarchie, se dostalo muzejnímu vedení přece jen silnějšího argumentu pro to, aby mohl být vyreklamován z válečné mašinérie. Ne všem mladým muzejníkům podobný postup vyšel (např. knihovník Josef Volf či správce prehistorické sbírky Albín Stocký museli narukovat), nicméně Hrubému štěstí přálo a válečná léta mohl strávit v bezpečí Národního muzea. V hierarchii státní služby náležel Václavu Hrubému post adjutanta I. třídy a vedle něj zde pracoval ještě adjutant

Čechura). Praha 1998; Národní muzeum. Průvodce – Historické muzeum. Praha 1999, s. 51–60; Běličová, Milena: 160 let Archivu Národního muzea. Časopis Národního muzea – řada historická 175, 2006, č. 1–2, s. 79–87.

4 Archiv Národního muzea (ANM), fond Registratura Národního muzea (RNM), kart. 91. List správního výboru Společnosti Správnímu sboru hl. m. Prahy, žádost o zabezpečení stavebního pozemku pro novou budovu NM, 15. 5. 1919.

5 Běličová, Milena: Muzejní archivář Václav Schulz. Časopis Národního muzea – řada historická 184, 2015, č. 85–88, s. 85–88.

II. třídy Gustav Skalský (který ovšem byl také zároveň správcem numismatické muzejní sbírky) a k archivu byl přidělen ještě sluha Jaroslav Zámíš, o něhož se archiv dělil ještě s muzejní kanceláří.⁶

Archiv NM sídlil již od konce 19. století (a po vzniku samostatné republiky tomu nebylo jinak) spolu s celým muzeem v budově v čele Václavského náměstí a sdílel její výhody i nevýhody. Asi tou hlavní nevýhodou byla prostorová nouze, která s postupem času a narůstáním sbírek samozřejmě rostla a svým způsobem ochromovala činnost celé instituce. Růžové nebyly ani technické podmínky, v nichž se běžně pracovalo: nikdy nebylo dost uhlí na vytápění pracoven, systém topení vhněl do kanceláří saze, které se usazovaly na všem, s čím se zrovna pracovalo, plné elektrifikace se muzejní budova dočkala až v roce 1923 (původně bylo elektrické osvětlení naprojektováno pouze pro Pantheon) a do té doby se pracovalo pouze v chabém plynovém osvětlení. Kancelářské vybavení a skříně na archiválie byly značně opotřebované a hlavně všeho byl nedostatek. V tomto ohledu na tom byla ovšem všechna oddělení stejně.

Připomeňme ještě, že muzejní archiv nebyl v té době jedinou archivní institucí, která v té době v muzejní budově sídlila. Přímo k muzeu, konkrétně k jeho knihovně, náležel ještě Literární archiv, jak se říkalo sbírce osobních dokumentů a korespondencí významných literárně činných osobností, který byl systematicky od konce 19. století budován a později se stal jedním ze samostatných knihovnických oddělení a položil základ Literárnímu archivu Památníku národního písemnictví, do něhož byl takřka celý delimitován. Zároveň v těsném sousedství místnosti ANM v muzejní budově fungoval také Archiv země České, jehož umístění sem si vymínily zemské orgány, v jejichž vlastnictví byla muzejní budova. Těsné sousedství obou archivů bylo ovšem sem tam ku prospěchu věci, neboť když za válečných let popraskalo vodovodní potrubí a badatelna muzejního archivu byla nepoužitelná, útočiště badatelům poskytl právě zemský archiv.⁷ Po vzniku republiky se předpokládalo, že zemský archiv brzy dostane vlastní budovu a prozatímně přidělené prostory se uvolní právě pro muzeum. Tyto naděje se nakonec naplnily až v roce 1933.

Po roce 1918, rovněž na přání země České, byl v budově Národního muzea umístěn ještě „archiv legií“, tedy zárodek dnešního vojenského historického archivu. Především poslední jmenovaný byl trnem v oku ostatním, neboť měli pocit,

6 ANM, RNM, kart. 91. Vedení NM ministerstvu školství a národní osvěty zaslá odpovědi na anketu o muzeích, 4. 1. 1919.

7 Jak si později Václav Hrubý stěžoval, tak „v roce 1916, kdy praskla mrazem v pracovním archivu muzejního vodovodná (sic!) roura a voda promočila zdi, takže bylo celé jaro po celý den ve všech místnostech muzejního archivu větrati, onemocněl (jsem – pozn. aut.) těžkým zápalem plic.“ (ANM, RNM, kart. 91. Žádost V. Hrubého o mimořádnou dovolenou, 17. 6. 1919.)

že je mu přáno dostatek financí a jeho umístění sem zabralo další, tolik potřebný prostor. Jednou z nejčastějších výtek vůči němu ovšem bylo (a svědčí to o opravdu chabém technickém vybavení muzejní budovy), že kvůli jeho bohaté agendě je neustále obsazena jediná telefonní linka, kterou celá budova na počátku státní samostatnosti disponovala, a nelze tedy vyřizovat každodenní provozní záležitosti muzea samotného.

V obecném přehledu o stavu muzejního archivu na počátku Československé republiky je nutno zmínit ještě jednu okolnost, která sehrála svou roli v plánu na zrušení archivu, a tou byla jeho komplikovaná personální politika. Zaměstnanci NM vyplácela od ledna roku 1919 země Česká a z toho důvodu také zemské orgány výrazně zasahovaly do agendy obsazování všech muzejních míst. A je třeba říci, že personální agenda byla jedním z neurgických bodů vzájemných vztahů země a muzea, neboť v zájmu země bylo nezvyšovat počet státem placených úředníků, zatímco v zájmu muzea bylo především udržení vysokého standardu odbornosti instituce. Jinými slovy, zemské úřady raději viděly, když bylo uvolněné místo obsazeno již stávajícím zaměstnancem muzea (ať již byla jeho odbornost jakákoli), zatímco muzeum si hledělo opatřit pro správu příslušných sbírek co nejkvalitnějšího a nejrespektovanějšího odborníka s mezinárodním renomé. V praxi byly tyto tendence v podstatě zcela neslučitelné a přinášely celou řadu obtížně řešitelných sporů. Jednání o zřízení nových míst pak bylo anabází na několik měsíců, ba v mnoha případech i let, a navíc s nejistým výsledkem.

Pokus o zrušení Archivu Národního muzea

Poprvé se v archivních pramenech objevuje náznak toho, že by kolem muzejního archivu mohlo být živo, již v listopadu roku 1918, nicméně tentokrát tomu tak bylo ještě zcela v neutrálním tónu, když se na schůzi organizační komise Společnosti NM objevila zmínka o tom, že bude třeba řešit postavení muzejní knihovny a archivu.⁸ Tato poznámka nepochybně odráží fakt, že muzejní představitelé (tedy přesněji řečeno představitelé Společnosti Národního muzea, která byla v té době ještě majitelkou Národního muzea) si byli dobře vědomi toho, že bude třeba vybudovat novou organizaci československého knihovnictví a také archivnictví (a ostatně také muzejnictví), která bude podepřena novou legislativou. Osud obou zmíněných částí Národního muzea pak pochopitelně mohl být různý. Minimálně knihovna měla poměrně vysoké ambice, neboť si dělala neoprávněné naděje, že by se mohla stát základem plánované národní knihovny.

Prvním skutečným krokem ke zrušení samostatného muzejního archivu a jeho včlenění do archivu zemského byl list ředitele archivu země České Jana

---

8 ANM, RNM, kart. 90, č. 1762. Protokol pp. členů správního výboru o příští organizaci Musea Království Českého konané dne 25. listopadu 1918.

Bedřicha Nováka ze dne 10. května 1919, který byl adresovaný zemskému správnímu výboru a z něhož vyplývalo, že zemský archiv a vedení muzejního archivu navrhuje sloučení obou institucí, tedy přesněji řečeno přivtělení archivních sborů ve správě ANM právě k fondům a sbírkám zemského archivu. Dočteme se zde mimo jiné, že „... Archiv musea království Českého vznikl náhodně tím, že do sbírek starého národního musea byly darovány ... staré listiny, poněvadž jsme neměli veřejného archivu, kam by se ukládaly... Archiv musea království Českého archivem není, nýbrž jen nahodilou sbírkou písemností, kterou sloučiti s archivní látkou, uloženou v zemském archivu království Českého je samozřejmým požadavkem jedině správného vědeckého názoru o uložení látky archivní, trvajícího na tom, aby se z látky archivní k sobě patří(cí) bylo časem ať z jakéhokoli důvodu od sebe odtrženo, bylo zase sloučeno v původní celek, neboť jen tak může mít dějepisné bádání z archivní látky pravý a plný užitek...“⁹ Dále následuje výklad o tom, že muzejní archiv uchovává velké množství úředních knih, které se sem dostaly skrze napojení muzea na zemi od vrchního zemského soudu. Řeč byla především o deskách zemských, jichž bylo v muzejním archivu přes 200 kvaternů (a také 80 svazků původních rejstříků k deskám), v muzejních depozitářích se také nacházely některé knihy apelačního soudu, soudu purkrabského a komorního. U jiných fondů byla argumentace poněkud krkolomná, neboť zemský archiv si coby materiál katastrového charakteru činil nároky např. i na Eichlerovu sbírku, která však vznikla jako podklad pro vydání Sommerovy Topografie¹⁰ a na jejím vzniku se muzeum přímo podílelo.¹¹ Podobně sporné bylo poukazování na to, že zemský archiv má větší sbírku městských a pozemkových knih, rukopisů, genealogických sbírek a dalších typů archiválií, k nimž by se měly připojit menší sbírky téhož materiálu z muzejního archivu.

Pro knihový materiál českých soudů bylo zcela zjevně využito argumentu provenienčního archivního principu, který byl již v té době běžně u nás znám a využíván,¹² byť v celém návrhu není tento termín přímo ani jedinkrát použit. Na jiné materiály však těžko mohl být provenienční princip aplikován – Eichlerova sbírka nebyla žádným katastrem a městské knihy provenienčně nepatřily ani do muzejního, ovšem ani do zemského archivu. Totéž pak platí i o genealogických sbírkách či sbírce rukopisů.

9 ANM, RNM, kart. 91, ad č. 1444. Opis společné žádosti Jana Bedřicha Nováka a Václava Hrubého Zemskému správnímu výboru, 10. května 1919.

10 Sommer, Johann Gottfried: Das Königreich Böhmen statistisch-topographisch dargestellt. Prag 1833–1849.

11 Srv. Woitschová, Klára: Otisky dějin. Pečeti Eichlerovy sbírky. Praha 2013.

12 Babička, Václav – Kalina, Tomáš: Historický a provenienční princip v archivnictví 1. Obecné pojetí provenienčního a historického principu. Archivní časopis 38, 1988, č. 3, s. 137–153.

Zemský správní výbor proti plánované „fusi“ nic nenamítal, odborné aspekty těžko mohli jeho úředníci relevantně posoudit, avšak argumentem, na který jistě zemský úřad slyšel, byly nulové náklady celé akce. Jak místo v zemském archivu, tak místo v muzejním archivu byla obě pod státní službou a šlo pouze o přesun z jedné kolonky do druhé. Vzhledem k tomu, že obě instituce sídlily ve stejné budově, nehrozily ani náklady na stěhování.

Jak bylo zřejmé z toho, že návrh zemskému správnímu výboru společně podávali ředitel zemského archivu Novák a správce muzejního archivu Hrubý, nejednalo se ze strany zemského archivu o žádnou nátlakovou akci. Co tedy přivedlo muzejního archiváře k tomu, že souhlasil se zánikem vlastního pracoviště? Důvodů bylo pravděpodobně více. Václav Hrubý byl vybrán do čela nově vznikajícího Československého státního historického ústavu vydavatelského a nová perspektiva ho nepochybně lákala.¹³ Zdaleka však nebylo jasné, kdo by se po něm ujal správy archivu. Vzhledem k výše zmiňované personální politice zemských orgánů to mohl být prakticky kdokoli a V. Hrubý ani nedostal příležitost vychovat si, s ohledem na to, že se nedařilo zřídit druhé odborné místo pro archiv, svého nástupce. Naproti tomu věděl, že o materiály bude v zemském archivu dobře postaráno.

Nic proti odtržení „svého“ archivu kupodivu nenamítala ani muzejní správa.¹⁴ Odborné argumenty proti nezazněly, ačkoliv někteří z mužů zasedajících ve správním výboru Společnosti NM byli historici (např. Kamil Krofta) a Zdeněk Nejedlý (který ve výboru reprezentoval společně se Zdeňkem Wirthem československý stát) dokonce sám v muzejním archivu několik let před první světovou válkou pracoval.¹⁵ Zde patrně sehrál svou roli již výše zmiňovaný nedostatek v prostoru. V prvním momentu by sice muzeum přišlo i o místnosti dříve vyhrazené jeho archivu, počítalo se ale, že brzy se všechny archiválie časem odstěhují a potom bylo možno doufat v uvolnění celého prostoru. Tak či onak správní výbor schválilo valnému shromáždění Společnosti Národního muzea, aby spojení obou archivů doporučil. S drobnou, ale důležitou výminkou. Nemělo se jednat o spojení obou institucí, ale o pouhé svěření muzejních archiválií do správy Zemského archivu.

Jediný opravdu nesouhlasný hlas nakonec zazněl ze strany numismatika Gustava Skalského, který, jak jsme výše říkali, chodil do muzejního archivu vypomáhat. Ani jemu nešlo v první řadě o to, aby byly vzácné a zajímavé archivní soubory

---

13 Nástupcem Václava Hrubého v čele ústavu se po roce 1925 stal právě Jan Bedřich Novák.

14 ANM, RNM, kart. 91. Protokol o schůzi správního výboru Musea Království Českého dne 11. července 1919.

15 O jeho působení v muzejním archivu srv. Křestan, Jiří: Zdeněk Nejedlý, politik a vědec v osamění. Praha 2013.

zachovány Národnímu muzeu, ale, jak vysvětloval, do pracovního archivu se často uchýlil v zimních měsících, protože jeho vlastní kancelář nebyla po osm měsíců v roce vůbec použitelná vzhledem k tomu, že se zde netopilo. O toto útočiště by tedy při spojení obou archivních institucí přišel a „byl by správce sbírky numismatické tuto zimu bez přístřeší.“¹⁶

Celý plán však nakonec zhatilo hlasování na valném shromáždění Společnosti NM. Muzejní archiv zachránil argument, že muzejní sbírky jsou podle stanov Společnosti nezczizitelné a že tedy jejich trvalé vyvedení do jiné instituce je v rozporu se stanovami Společnosti. Valné shromáždění tedy pouze odsouhlasilo uložení archiválií formou depozitu, to však nebylo pro zemský archiv dostatečné a nevedlo by ke kýženému skutečnému spojení fondů. Na návrh tedy nerefletoval a první pokus o zrušení muzejního archivu vyzněl do ztracena.

Archiv tedy zůstal samostatný (byť jaksí proti svojí vůli), nerealizované spojení však mělo ještě další dozvuky a pro Národní muzeum znamenalo jisté komplikace. Jmenování Václava Hrubého do čela Státního ústavu vydavatelského bylo nakonec realizováno a zároveň Zdeněk Wirth jménem ministerstva školství a národní osvěty požádal pro Ústav o uvolnění jedné suterénní místnosti, která však dosud sloužila jako archivní depozitář. Jednak bylo obtížné tuto žádost odmítnout vzhledem k tomu, že Wirth zasedal ve výboru muzejní Společnosti, jednak byl vznesen i důležitý věcný argument, že totiž Václav Hrubý bude při své historiografické práci nadále využívat tzv. muzejní diplomatář, tedy sbírku opisů dokumentů vztahujících se k českým dějinám, které byly v předchozím období pořizovány v domácích i zahraničních archivech, a také muzejní knihovnu, největší bohemikální knihovnu té doby u nás.¹⁷

Komplikace to byla i pro Václava Hrubého samotného. Byl ochoten ujmout se práce v Ústavu, avšak vzhledem k tomu, že nebyl dosud vybrán jeho nástupce pro archivní službu v muzeu, předestřel nakonec správnímu výboru velmi velkorysý návrh: zůstane ve službách Národního muzea, avšak bude mu udělena roční neplacená dovolená a „současně bude ministerstvem školství a národní osvěty jmenován úředníkem Historického ústavu vydavatelského a jako takový zařazen také do statusu ministerstva školství a nár. osvěty a jím také placen. Jako archivář muzejní bude i nadále ze soukromé píce (v originále podtrženo – pozn. aut.) spravovat muzejní archiv tak, že nejdříve zapracuje do úřední i archivářské agendy tohoto archivu nového koncipistu, ... ponechá si úřední i vědecké vedení archivu a bude za obě odpovědný muzejnímu výboru.“¹⁸

16 ANM, RNM, kart. 92. Gustav Skalský správnímu výboru Společnosti NM, 25. 9. 1919.

17 ANM, RNM, kart. 92. MŠANO zemskému správnímu výboru, 16. 7. 1920.

18 ANM, RNM, kart. 92. Václav Hrubý správnímu výboru Společnosti NM, 21. 9. 1920.

Závěrem

Archiv Národního muzea tedy nakonec zůstal až do konce první republiky a ještě i v republice druhé jedním ze samostatných muzejních pracovišť. K 1. lednu 1921 byl na místo Václava Hrubého přijat Karel Stloukal, který později archiv vedl, a o rok později ještě na krátký čas František Čáda. Archiv byl tedy do budoucna zabezpečen a pokračoval ve svém běžném provozu, badatelské agendě i akviziční činnosti. Jednalo se již o plně moderní archiv fungující na provenienčním archivním principu a podařily se některé cenné akvizice, např. rodinné fondy Palackých, Riegrů a Bráffů. Jak se ale ukázalo, jednou vyslovená myšlenka na připojení muzejního archivu k Archivu země České nebyla zapomenuta. Bez velkých diskusí ji nakonec realizovala již v jiné politické situaci protektorátní správa (k 30. září 1939). Naštěstí pouze dočasně, nicméně i poválečná existence archivu byla poměrně komplikovaná. To jsou ovšem již další kapitoly z dějin Archivu Národního muzea.

„Das Archiv des Museums des Königreiches Böhmen ist kein Archiv“. Der Versuch der Aufhebung des Archivs des Nationalmuseums in den Jahren 1919–1920

Das Archiv des Nationalmuseums wurde als eigenständige Arbeitsstätte im Jahr 1846 eingerichtet und verwaltete seit dieser Zeit viele wertvolle und interessante Archivalien, die damals überwiegend auf der Grundlage des Archivpertinenzprinzips geordnet wurden. In der Zeit der Ersten Tschechoslowakischen Republik rang das Archiv, ähnlich wie die anderen Abteilungen, mit vielen Schwierigkeiten – mit einem Platz- und Materialmangel und eine Komplikation bestand auch darin, dass es bloß einen Angestellten hatte, nämlich Václav Hrubý. Dieser konzipierte schließlich gemeinsam mit dem Direktor des Böhmisches Landesarchivs (AZČ) J. B. Novák eine Vereinigung des Museumsarchivs mit dem Landesarchiv. Das Hauptargument war im Grund eine konsequente Anwendung des Provenienzprinzips und eine Verbindung der bislang unlogisch gegliederten Archivbestände (etwa der Landtafeln). Während weder die Vertreter der Museumsverwaltung, noch das zuständige Ministerium etwas einwendeten, scheiterte der ganze Plan an der Entscheidung der Gesellschaft des Nationalmuseums, in deren Augen diese Vereinigung eine grobe Verletzung der Gesellschaftsstatuten bedeutete, in denen die Unveräußerlichkeit der Sammlungen verankert war. Zu der Vereinigung der beiden Archive kam es schließlich erst um einige Jahre später, in der Protektoratszeit und bloß für eine Zeit lang.

„The Archive of the Museum of Kingdom of Bohemia is no archive.“ An attempt to dissolve the Archive of National Museum in 1919–1920

The Archive of National Museum was established as an independent department in 1846 and since then it administered many valuable and interesting archival documents, organised at that time mostly according to the pertinence principle. In the time of the first Czechoslovak Republic the archive had to deal, as well as other departments, with many difficulties: lack of room, lack of materials and lack of personnel, since it had only one employee, Václav Hrubý. In the end, he suggested, together with the director of the Land Archives of Bohemia J. B. Novák, to merge the archive into the Land Archives. The most important argument was a consistent application of the principle of provenience and, therefore, fusion of the illogically divided archival units (e. g. Land Registries). While the representatives of the museum administration and the respective ministry had no objection to this plan, it fell through because of the decision of the National Museum Society that understood this step as a serious breach of Society statues stipulating the inalienability of all collections. The merge of both archives finally took place only a few decades later, in the time of Protectorate, and merely provisionally.